

אלו נערות. הבא על הנתינה –

These are the maidens. Whoever comes upon a נתינה.

Overview

The תורה writes¹ concerning the seven nations who inhabited ארץ כנען that Jews are forbidden to intermarry with these אומות ז'. Originally maintained² that this prohibition refers to the אומות בגויות before they convert to דת ישראל; however after they convert there is no איסור דאורייתא to marry them. The conclusion of רבא however was that בגויות there is no איסור of לא תתחתן (since גוים are not קדושין at all); the איסור of לא תתחתן is (only) בגירות.

The נתינים (who were originally גבעונים) are from the אומות ז'. They converted through trickery and were punished by יהושע, who made them into slaves for the Jewish community and the needs of the מזבח (hence the name נתינים; they were given (נתן) these tasks).

The גמרא states in יבמות that נתינים דוד גזר עליהם which would indicate that the prohibition against marrying נתינים is a דרבנן, not a דאורייתא as would seem from the conclusion of רבא cited previously. Our תוספות discusses this dispute between רש"י (who maintains that נתינים are אסורים (מדרבנן) because of the conclusion of רבא) and תוספות (who maintains that נתינים are אסורים דאורייתא on account of the לאו of לא תתחתן במ). (לא תתחתן במ).

פירוש בקונטרס דוד גזר עליהם שלא לבא בקהל –

that they נתינים (גבעונים) decreed דוד explained that רש"י are not permitted to marry into the congregation of ישראל.

והיינו משום עבדות כדאמרין בהערל (יבמות עח,ב ושם) -

And the framework of this prohibition is on account of slavery.³ The גבעונים were given the status of slaves⁴, who are prohibited from marrying ישראלים⁵; as the גמרא states in הערל.⁶

פירוש רש"י has a difficulty with תוספות:

ואין נראה לרבינו תם דהא משמע בגמרא (עמוד ב') דנתינה הוא דאורייתא –

---

¹ דברים (ואתחנן) ז,ג.

² יבמות עז,א.

³ יבמות עט,א ד"ה מחוטב רש"י does not mention here that גבעונים are משום עבדות. See however רש"י in מחוטב where רש"י states concerning the גבעונים that they were נינהו וּגְבֻעֹנִים חֹטְבֵי עֵצִים.

⁴ חוטבי עצים ושואבי מים לעדה ולמזבח; they were גבעונים (נתינים) set the יהושע.

⁵ תרגום (דברים [תצא] כג, יח) ולא יהיה קדש מבני ישראל for it is written cannot marry ישראלים. See תרגום אונקלוס.

⁶ This last phrase (כדאמרין בהערל) refers to the fact that דוד גזר, which is stated clearly in the גמרא there; however it cannot refer to משום עבדות, for it is not mentioned in the גמרא there. Perhaps תוספות means as רש"י states in הערל.

And it does not seem so to the ר"ת that the איסור on נתינים is a גזירה from דוד, **for it is indicated** shortly in the גמרא **that there is a תורה prohibition** against marrying a נתינה -

דקאמר ממזרת ונתינה איכא בינייהו למאן דאמר ראויה לקיימה כולי -

For the גמרא states that the difference between them⁷ is concerning a ממזרת and a נתינה; according to the one who maintains that it is necessary that she be fit to be kept, etc.;⁸ a נתינה are not fit to be kept as a wife.

משמע דהויא דאורייתא דהא בקראי פליגי -

It appears from that גמרא **that the prohibition against a נתינה is a תורה prohibition, for they are disputing** the meaning of the פסוקים; whether the נתינה (ממזרת ו) are considered לאשה ולא תהיה לאשה. If a נתינה is מותרת מדאורייתא then certainly everyone would agree that she is considered לקיימה⁹ אשה, and receives קנס.

אסורה מדאורייתא is נתינה that offers additional proof תוספות:

ובריש יש מותרות (שם דף פה,ב ושם) אמרין ממזרת ונתינה איכא בינייהו -

And in the beginning of the גמרא states that there is a difference between them;¹⁰ in the case of a נתינה -

מאן דאמר דאורייתא הא נמי דאורייתא -

The one who maintains that it depends whether it is a דאורייתא (in order to receive a כתובה) **then these (ממזרת ונתינה) are also forbidden מדאורייתא** (and can also receive their כתובה). This again proves that a נתינה is בקהל.

אסורה מדאורייתא is נתינה that offers yet another proof תוספות:

ועוד דתנן (מכות דף יג,א) אלו הן הלוקין ממזרת ונתינה לישראל -

And furthermore we have learnt in a משנה, 'these are the ones that receive Lashes; a relationship between a נתינה and a ממזרת to a ישראל' -

משמע דלקי עלה מדאורייתא דומיא דכל הנך דחשיב התם -

It seems that he is liable for a מלקות מדאורייתא similar to all those other מלקות which the משנה enumerates there.

רש"י's offered three proofs that a נתינה is מדאורייתא; which contradicts the assertion that the נתינה איסור is מדרבנן because דוד גזר עליהם.¹¹ However תוספות realizes that his proofs can be refuted:

ומיהו איכא למימר דבכל הנהו נקט נתינה אגב ממזרת -

⁷ There is a dispute in the גמרא how to interpret the פסוק of לא תהיה לאשה (which is stated concerning a אשה הראויה לקיימה and the other that it must be a אשה שיש בה הויה); one maintains that it must be a אשה הראויה לקיימה (מאנס).

⁸ A נתינה are not אשה הראויה (תופסין בחייבי לאוין קדושין) (since אשה שיש בה הויה) ממזרת ונתינה, לקיימה, since there is a prohibition to live with them.

⁹ See 'Thinking it over' # 1.

¹⁰ There is a dispute in the ברייתא concerning the difference between an וכו' אלמנה לכהן גדול וכו' (who receives her כתובה וכו') and שניות מדברי סופרים (who do not receive their כתובה וכו'). One opinion is that there is a difference between a תורה איסור (where they receive the כתובה) and a איסור דרבנן (when they do not receive their כתובה); and there was a dissenting opinion.

¹¹ See 'Thinking it over' # 2.

However, it is possible to say that in all these aforementioned cases where it seems that a נתינה is אסורה מדאורייתא; it is not so. Only a ממזרת is אסורה נתינה mentions גמרא; however the אסורה מדרבנן and a נתינה is only אסורה מדאורייתא since it mentions ממזרת. The two of them are usually linked together in a manner of speaking. In reality however, in those גמרות where נתינה and ממזרת were mentioned, the גמרא meant only ממזרת; and it only mentioned נתינה out of the habit of joining them together.¹²

אגב ממזרת is mentioned only נתינה offers a proof that it is possible that:

וכן צריך לומר על כרחך לרבא –

For, we are forced to accept this idea that נתינה is mentioned ממזרת according to רבא –

למאי דסלקא דעתו בהערל (בימות דף עו,א ושם) דבגירותן לית להו איסור חתנות – when he originally entertained the thought, in פרק הערל, that there is no prohibition in marrying the Seven Nations when they convert to Judaism.¹³ The גרים נתינים were גרים. יהושע. There is no איסור דאורייתא to marry them. How will רבא (in ס"ד) explain all those גמרות where it appears that נתינים are אסורים מדאורייתא? It will be necessary to answer that the גמרות there meant only ממזרים are אסורים מדאורייתא; the נתינים are mentioned only אגב ממזרים. This same answer will serve for רש"י.

פרש"י, however, rejects תוספות:

ומכל מקום אין נראה לרבינו תם פירוש –

And nevertheless (even though the previous questions can be answered) the פרש"י does not accept ר"ת –

דהא מסיק רבא בהערל (גם זה שם) דבגירותן אית להו איסור חתנות – ז' עממין concluded in פרק הערל that there is an איסור חתנות by the ת' עממין after they converted. This proves that the נתינים, who converted from the ז' עממין, are prohibited ישראלים to intermarry with תורה.¹⁴

נתינים anticipates that we may argue that the various משניות are discussing the נתינים before גירות (and when רש"י claims that עלייהו, he is referring to נתינים that were not מתגייר).¹⁵ תוספות rejects this:]

וכל היכא דחשיב נתינה בהדי ממזרת איירי בגירות כמו הכא דבנכריותה לית לה קנס –

¹² It would seem then that: a) according to the one that requires an לקיימה אשה הראויה לקיימה, a נתינה would receive קנס and a ממזרת would not, b) according to the one that requires an איסור דאורייתא, a נתינה would not receive קנס but not הנתינה אגב, and c) Only ממזרת receives אגב על הממזרת, and a נתינה would not receive קנס.

¹³ The תורה writes (דברים [ואתחנן] זג), that ז' עממין are prohibited from intermarrying with them. Originally רבא maintained that this prohibition applies only when they were not מגייר; however once anyone from the ז' עממין there is no איסור חתנות. A Jew may marry them.

¹⁴ תוספות did not initially offer this proof, for רש"י may claim that רבא is a דעת יחיד. However the previous proofs (were it not for the refutation that ממזרת אגב נתינה would have proven that the גמרא and (even) a ממזרת maintain that נתינים are אסורים מדאורייתא.

¹⁵ It is possible to argue that not all the נתינים (נתינים) were גמורים. רבא states clearly that כוונתו is that נתינים were גמורים. Therefore דוד was גמור even on those who were not נתינים.

And wherever a נתינה is mentioned together with ממזרת we are discussing a converted נתינה, as for instance, here in the משנה, the term נתינה is referring to a גיורת, for as a gentile she receives no קנס -

כדאמרין לעיל בפרק קמא (נדף יא,א ושם) יהבין לה קנס ואולה ואכלה בנכריותה -

As the גמרא stated previously in the first פרק; 'would we give her the קנס payment, so she could go and consume it as a gentile!' It is therefore obvious that when our משנה awards a קנס to a נתינה we are discussing a גיורת, and רבא concluded that the איסור תורה of לא תתחתן applies to a גיורת. This contradicts רש"י who maintains that דוד גזר עלייהו.

גיורת (ממזרת ו) נתינה offers an additional example that תוספות

וכן בקדושין בפרק האומר (נדף סו,ב) תנן כל מקום שיש קדושין ויש עבירה -

And similarly in the משנה states 'wherever there is a valid קדושין, however there is a prohibition for this marriage'; the משנה continues with the ruling, and then explains the meaning of עבירה ויש קדושין

כגון ממזרת ונתינה כולי -

for instance a נתינה and a ממזרת, etc. The משנה considers a נתינה (ממזרת ו) to be ישיש. It must be therefore discussing גירות; before גירות there is no קדושין ויש עבירה. [The משנה also states עבירה, which presumably means עבירה by a תופסין דאורייתא].¹⁶

פירש"י has an additional difficulty with תוספות

ועוד לפירוש הקונטרס כיון דעבודת ממש גזר עלייהו -

And furthermore according to פרש"י since דוד decreed on the נתינים and accorded them the status of actual כנענים -

שמחוק כך נאסרו לבוא בקהל משום לא יהיה קדש -

Which was the reason they were prohibited from intermarrying into the Jewish community; for marrying an עבד כנעני (or a נתינה) is prohibited on account that it violates the prohibition of לא יהיה קדש -

אם כן אמאי יש לה קנס הא תנן בהדיא במתניתין דשפחה אין לה קנס -

If this is so (that the נתינים are considered כנענים), then why does the שפחה כנענית receive קנס, since it is stated clearly in our משנה that a נתינה receives no קנס?!¹⁷

¹⁶ The question is asked perhaps in these last two cases, נתינה is mentioned as אגב ממזרת. See the various commentators. [It is perhaps possible to explain this as follows. Previously תוספות attempted to prove from three places that נתינה is אסורה (רבא) that נתינה is mentioned, and מדאורייתא refuted these proofs since אגב ממזרת. However, now we know (from רבא) that נתינה is mentioned, and מדאורייתא refuted these proofs since אגב ממזרת. We are merely trying to prove that the places where נתינה is mentioned, it is referring to a גיורת. It is inconceivable that when faced with two choices, the משנה would rather refer to a נתינה who is not a גיורת and mention her merely אגב ממזרת, instead of referring to a גיורת and rightfully mention her. It is therefore obvious that the נתינה of the משניות is a גיורת and we know from רבא that a גיורת is אסורה מגזירת דוד (From the original three sources it cannot be proved conclusively that we are discussing בגירות and not בגיורת).] אסורים מגזירת דוד נתינים are נתינים; לא תתחתן because of אסורה מדאורייתא

¹⁷ See 'Thinking it over' # 3.

anticipates a possible answer and rejects it:

ואי משום דנתינה מנטרא נפשה הא אמרין בירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס – And if you will answer that a נתינה receives קנס because she guards herself from having relations (thus keeping her בתולה status intact); this an insufficient answer for it is stated in ¹⁸ תלמוד ירושלמי that even a guarded שפחה receives no קנס. Why should a נתינה receive קנס?!

has an additional question on רש"י's assumption that נתינים are accorded the status of עבדים כנענים:

ועוד דתנן בפרק עשרה יוחסין (שם דף סא,א) דחרורי ונתיני מותרים לבא זה בזה – And furthermore the משנה states in פרק עשרה יוחסין that freed עבדים and נתינים are permitted to intermarry with each other. If, however, נתינים are considered as עבדים כנענים –

ואמאי והא חרורי אסירי בשפחה כדתנן (גימין דף מא,א) לישא שפחה אינו יכול – Then why are they permitted to intermarry; for we know that חרורי are forbidden from having relations with a שפחה, as the משנה states (concerning a חרורי) he cannot marry a שפחה since he is partly a freed כנעני (עבד כנעני).

פרש"י on the last two questions asked on תוספות:

ומיהו הא יש לומר דלאו ממש גזר עלייהו עבדות לאסור בלא יהיה קדש – However, it is possible to say this; that דוד did not actually decree on the קהל the status of עבדות to the extent that they should be prohibited to קנס ²⁰ based on קדש ¹⁹. Therefore it is understood that they can receive קנס and can also intermarry with חרורי.

offers his explanation as to the status of נתינים:

ונראה לרבינו תם דנתינה אסורה דאורייתא משום לא תתחתן – And the ר"ת is of the opinion that a נתינה is אסורה מדאורייתא to a ישראל, on account of the איסור of לא תתחתן, which refers to the שנתגירו –

כדמסיק רבא בהערל (יבמות דף עו,א ושם) As רבא concludes in פרק הערל that the איסור of לא תתחתן applies only after גירות; before גירות the concept of חיתון וקדושין is not applicable to עכו"ם.

anticipates an obvious difficulty. The גמרא states clearly ²¹ that נתינים דוד גזר עליהם. How can we say that they are אסורים מדאורייתא? תוספות explains:

ודוד לא גזר עלייהו אלא שיעבוד –

¹⁸ שפחה that a פסוק (שמות [משפטים] כב, טו) מהור ימהרנו לו לאשה derives from the ירושלמי. כתובות פ"ג ה"א א receives no קנס. If we are discussing a שפחה שאינה משומרת there is no need for a פסוק for she is בעולה.

¹⁹ decreed they should have the status of עבדים, since they were חוטבי עצים וכו' to the extent that they are עבדים. However they are not משום עבדים and there is no איסור of קדש. See footnote # 3. רש"י does not mention קדש יהיה לא in יבמות (or elsewhere) concerning the נתינים.

²⁰ See מהרש"א (הארוך).

²¹ יבמות עח,ב.

And גוזר was not גוזר on the נתינים any איסור חתנות, but rather he was גוזר on the נתינים that they be subjugated -

ולאו לאוסרן בבנות ישראל דהא אסירי וקיימי מלאו דלא תתחתן -

But not to forbid then from marrying Jewish daughters; for the נתינים were already previously forbidden, based on the לאו of לא תתחתן. The decree of עבדות that דוד instituted was -

אלא כדי שלא יממעו בישראל -

only in order that the נתינים should not assimilate within the Jews.

on אסורים מדאורייתא are נתינים his assertion that anticipates various question on account of לא תתחתן בם; and דוד merely decreed and made them עבדים. These questions will not apply according to רש"י.

והא דגזר בהו טפי מבשאר פסולי קהל משום דהוו אומה שלימה -

And the reason that דוד was גוזר a שעבוד on the נתינים more than others who are unfit to marry into the community, that is because they were an entire nation. There was a greater concern of assimilation by the נתינים than the other פסולי קהל such as ממזרים, etc.

mentions an additional question:

והא דקאמר התם (דף עט, א) כל מי שיש בו שלשה סימנים הללו ראוי לידבק בהן -

And that which the גמרא states there in יבמות, whoever has these three traits it is fitting that one should cleave to them; and since the נתינים did not have (one of) these three traits²² it is not ראוי לידבק בהן. Seemingly this would mean that one should not marry them because of their lack of the סימנים. This seems to support רש"י and contradict the תוספות. ר"ת explains that the expression לידבק בהן -

לא לישא מהן אלא להיות בן חורין כמותן -

Does not mean to marry into them; for even if the נתינים had these שלשה סימנים it would also be forbidden to marry them on account of לא תתחתן. But rather לידבק בהן means to be free men as the ישראל are. Since the נתינים did not have the שלשה סימנים, therefore they could not join the בני"י as free men.

explores an additional statement which seems problematic:

וכן הא דקאמר התם (שם) בימי רבי בקשו להתיר נתינים -

And similarly that which the גמרא cites there in יבמות that in the days of רבי they requested to relinquish the נתינים from their prohibition; to which -

אמר רבי אם חלקנו נתיר חלק מזבח מי יתיר -

רבי replied (even) if we will relinquish our share, who will relinquish the share due to the מזבח. The meaning of the phrase להתיר נתינים is -

לא שהיו רוצים להתירם לבא בקהל דהא מדאורייתא אסירי -

Not that they wanted to permit them לבא בקהל; for the נתינים are אסורים - איסור דאורייתא an מתיר cannot be חכמים, and the מדאורייתא לבא בקהל

²² The three סימנים are גמלי חסדים, ביישנין, וגומלי חסדים. רחמנות מדה were lacking the גבעונים. רחמנים, ביישנין, וגומלי חסדים.

אלא בקשו לפטרן מעבדות להיות בני חורין ואמר להו רבי דאין יכולין להפקיע חלק מזבח –
But rather they wanted to exempt them from servitude and they should become free men. And רבי told them that they cannot relinquish the share that the מזבח owns in the נתינים (even though they can relinquish their own rights).

ואף על גב דקיימא לן (שם פט,ב) דהפקר בית דין היה הפקר –
And even though we have an established rule that the הפקר of בי"ד is a valid הפקר. Why does the גמרא say יתיר מי יתיר? That is no problem! בי"ד will be –
הפקר ב"ד הפקר answers that we say הפקר בי"ד הפקר.²³ חלק מזבח מתיר היינו לצורך אבל זה אינו צורך כל כך –

That is only when there is a necessity; however in this case it is not such a necessity to make the נתינים free men and be חלק מזבח מפקיע the חלק מזבח.

ירושלמי ירושלמי may be supported from a תוספות concedes that רש"י:

ומיהו בירושלמי משמע כפי' הקונטרס בפ' עשרה יוחסין –
However in ירושלמי it appears as פרק עשרה יוחסין²⁴ in תלמוד ירושלמי –
interprets it that the נתינים of פסול לקהל is –

דקאמר התם נתינים יהושע ריחקם כלום ריחקם אלא משום פסול משפחה –
For the ירושלמי states there that יהושע distanced the נתינים from כלל –
The ירושלמי continues; did he not distance them only on account of ineligibility in their family²⁵ –

דאם תאמר משום פסול עבדות אלא מעתה הבא על הנתינה לא יהיה לה קנס –
For if you will say that יהושע distanced them on account of the ineligibility of slavery, then we should rule that whoever comes upon a נתינה should be exempt from קנס; and the משנה states that קנס יש לה הנתינה. This concludes the quote from the ירושלמי.

משמע משום דיהושע גזר עליהם נפסלו מלבא בקהל –
It appears from this ירושלמי that the נתינים were disqualified מלבא לקהל because יהושע decreed against them, but not because of תתחתן בהם. The ירושלמי clearly states²⁶ כלום ריחקם יהושע אלא משום פסול משפחה.

וגזירת דוד connects גזירת יהושע and גזירת דוד:

וגזרת יהושע ודוד הכל גזירה אחת היא כדמוכח בהערל (שם דף עט,א) –
And the decrees of יהושע and דוד were all one decree as is evident from the הערל in גמרא²⁷.

²³ See 'Thinking it over' # 4.

²⁴ דף מג,א on ירושלמי בפ"ד ה"א.

²⁵ See קרבן העדה who interprets it to mean that there may have been intermingled in their families, people who are פסולים לקהל or on account of their cruel nature.

²⁶ This ירושלמי presents a difficulty for תוספות in that the גזירה on נתינים was a איסור. However it does not completely support רש"י either (who claims that they were עבדות משום), for the ירושלמי negates that as well, and claims that the איסור was on account of משפחה פסול. See (however) (הארוך) מהרש"א, that רש"י does not necessarily mean עבדות ממש. See footnote # 19.

תוספות explains that the ירושלמי does not contradict תוספות:

ומיהו בירושלמי אינא למימר דסבר כמו שהיה סלקא דעתו דרבא מעיקרא בהערל –

However it is possible to say that the ירושלמי maintains the same view as was the initial view of רבא originally in הערל; פרק הערל; namely -

– **בגירותן לית להו איסור חתנות** –

That when they were מתגייר there is no איסור חתנות on the אומות (including the גבעונים [נתינים]), therefore the ירושלמי maintained that יהושע ריחקן. However, according to the מסקנא of רבא (which is the view in בבלי), then the נתינים are לקהל because of תחתן לא which applies (only) בגירותן.

תוספות offers another answer that the ירושלמי does not contradict תוספות:

– **ועוד יש לומר דריחקן היינו שלא יטמעו בהן** –

And furthermore, one can say that when the ירושלמי uses the term that 'distanced them' he did not mean that he prohibited them from intermarrying with קהל ישראל (for they were anyway prohibited on account of תחתן) but it means that he distanced them in order they should not assimilate amongst the Jews.

תוספות has a question on his assertion that the איסור of תחתן לא applies to the אומות בגירותן:

– **והא דאמרין בהאומר בקדושין (דף סח,ב ושם) נכרית מנא לן דלא תפסי בה קדושין** –

And that which the גמרא states in פרק האומר in פסוק קדושין; 'from where do we derive that קדושין are not effective by a gentile woman -

דכתיב לא תחתן במ –

For it is written in the תורה that לא תחתן במ. This concludes the quote from the גמרא. It seems evident that the פסוק of לא תחתן במ is referring to גוים (in general) and not to גרים (ז' אומות who are); in complete opposition to תוספות assertion –

תוספות answers:

– **אומר רבינו תם דאסיפיה דקרא סמין ובתו לא תקח לבנוך אבל רישיה דקרא מיירי בגירות** –

The פסוק of לא תחתן is depending on the end of the פסוק which reads 'and his daughter you should not take (as a wife) for your son. This (part of the) פסוק is indeed discussing a gentile woman, and teaches us that אין קדושין תופסין בנכרית; however the beginning of the פסוק is discussing the converted (of the אומות).

תוספות seeks to bolster this answer by offering a similar example:

– **וכענין זה מצינו בהערל (יבמות דף ע"א) דפריך גבי בני שאול והכתיב לא יומתו אבות על בנים** –
And we found something similar in פרק הערל where the גמרא asks concerning the sons of שאול המלך, why were they punished for their father's

²⁷ The גמרא there states that יהושע was גזור on the נתינים as long as the בית המקדש existed; דוד was גזור on them even when the ביהמ"ק did not exist.

sins; for is it not written in the תורה²⁸ 'fathers should not be put to death on account of the sons' -

ועל כרחק לא פריך אלא מסיפא דקרא איש בחטאו יומתו -

And you must say that the intent of the גמרא was not to ask from this part of the פסוק, but rather the question is from the end of the פסוק which states 'each man shall die by his own sin'.

דרישא דקרא מוקמין ליה לפסול קרובים לעדות -

For the beginning of the פסוק (that לא ימותו אבות וגו') is utilized to teach us the rule the relatives are disqualified to testify. This דרשא is found -

בפרק החובל (בבא קמא דף פח,א) ובפרק זה בורר (סנהדרין דף כז,ב) -

in פרק החובל and in פרק זה בורר. Therefore we can also say concerning the לימוד from לא תתחתן במ that the לימוד is from the end of the פסוק.

Summary

and דוד גזר עליהם is because נתינים to marry the איסור maintains that the רש"י they are considered like עבדים. תוספות maintains that נתינים are אסורים on account of the פסוק לא תתחתן which refers to the בגירותן.

Thinking it over

1. מותרת מדאורייתא is נתינה if a תוספות assumes that she should be considered 1. Perhaps even if a נתינה is מדרבנן she is still considered לקיימה²⁹! קנס מדרבנן and will not receive לקיימה (מדרבנן)

2. Perhaps³⁰ איסורי דאורייתא are נתינים initially offered three proofs that תוספות. נתינים were discussing בגיותן; however רש"י is discussing נתינים in בגירותן?!

3. Initially תוספות seems to contradict himself concerning רש"י. Initially תוספות assumes that נתינים (totally) is on איסור רש"י maintains that; however later in תוספות he assumes that they are אסור on account of לא יהיה קדש, which would (seemingly) make it an איסור דאורייתא³¹?

4. Is the question of הפקר בי"ד apply to רש"י as well?³²

²⁸ דברים [תצא] כד, טז.

²⁹ רש"י, סוכ"ד אות י'. See footnote # 9.

³⁰ מהרש"א (הארוך). See footnote # 11.

³¹ פני יהושע. See footnote # 17.

³² מהרש"א (הארוך). See footnote # 23.